

Inleiding

In 2016 is op vele plaatsen het honderdjarig bestaan gevierd van de Amsterdamse School. Deze bouwstijl kenmerkt zich door het gebruik van veel baksteen en het toepassen van versieringen in de gevels, in baksteen of gebeeldhouwd natuursteen. Zowel in het Stedelijk Museum als in museum Het Schip in Amsterdam werden druk bezochte tentoonstellingen georganiseerd. Maar ook buiten Amsterdam heeft deze stroming in de architectuur zich gemanifesteerd. Wanneer in Roosendaal en directe omgeving sprake is van de Amsterdamse School dan wordt onmiddellijk gedacht aan Jac. Hurks. Dat is mede te danken aan de activiteiten van het Hurksgenootschap, die de herinnering aan deze bijzondere architect levend houdt. Dit jaarboek is onderdeel van een groter project, waaraan vele partijen hun medewerking verlenen. In erfgoedcentrum Tongerlohuys zal met een expositie aandacht worden besteed aan leven en werk van Jac. Hurks. Bij deze tentoonstelling is door Cultuurcompaan een educatief programma ontwikkeld. Diverse publieksactiviteiten als lezingen, wandelingen en fietstochten zullen in het voorjaar van 2018 door verschillende partijen worden georganiseerd. Een en ander is mede mogelijk gemaakt dankzij de inzet van het Hurksgenootschap, museum Het Schip, het West-Brabants Archief, alsmede diverse sponsors zoals de gemeente Roosendaal, het Prins Bernhard Cultuurfonds en anderen.

In Jaarboek 77 van de *Ghulden Roos* komt als eerste auteur architectuurhistorica Esther Leenheer-Wessel aan het woord. Zij plaatst de Amsterdamse School in de context van de vele architectuurstromingen in het interbellum. De directeur van museum Het Schip, Alice Roegholt, belicht vervolgens specifiek de Amsterdamse School. Een levensschets van Jacques Hurks wordt verzorgd door Joss Hopstaken. José Notenboom doet verslag van haar gesprekken met ooggetuigen, mensen die Hurks nog persoonlijk gekend hebben. Aan dit artikel is dankzij de medewerking van nabestaanden nog een gedeelte toegevoegd van de op schrift gestelde herinneringen van Cees Meeuwis (1909-1990), oud medewerker van het bureau Hurks.

Vic Wendel plaatst Hurks in een ander perspectief. In de jaren twintig en dertig werd de Stationsbuurt in Roosendaal bebouwd. Een aantal huizen binnen deze driehoek zijn van de hand van Hurks maar het merendeel is ontworpen door anderen. Dan gaat het om architecten en aannemers van binnen en buiten Roosendaal die in dezelfde periode als Hurks werkten en die hem in een bredere context plaatsen. Roy van de Water richt met een kritische blik zijn aandacht op de kerken die door Hurks in het interbellum gebouwd werden en hij wijst op zijn veelzijdigheid. Mark Buijs vestigt de aandacht op een collega en tijdgenoot van Hurks uit Oudenbosch, Jef Keij, die niet alleen als architect maar ook als lokaal bestuurder actief was. Architect B.T. Boeyinga wordt wellicht niet onmiddellijk in verband gebracht met West-Brabant. Jos Schrijen laat echter zien dat deze bouwmeester ook in Bergen op Zoom (Ontmoetingskerk) en Halsteren (Vrederust) opvallende gebouwen heeft weten te realiseren.

Overigens beoogt dit jaarboek niet een uitputtend overzicht te bieden van alle gebouwen in de stijl van de Amsterdamse School of van de architecten die in die stijl gewerkt hebben in West-Brabant. Het accent ligt op Jac. Hurks. Wel is duidelijk geworden dat op dit gebied nog ontdekkingen gedaan kunnen worden in West-Brabant. Aanvullingen zijn daarom welkom. Ook op het vorige jaarboek kwam een reactie van Jaak Jansen op het artikel van Trudi Brink. Hij maakte ons attent op een artikel van zijn hand over de sacramentstoren in de abdij van Tongerlo waarnaar we belangstellenden graag verwijzen.¹

Op verschillende plaatsen in dit jaarboek kunt u Layar gebruiken. Die techniek maakt het mogelijk om met uw mobiele telefoon vanaf een bepaalde foto in dit jaarboek door te schakelen naar een digitale laag waar u een aan de afbeelding gerelateerde film kunt bekijken. Met het aanbieden van deze mogelijkheid hopen redactie en bestuur uw plezier bij het raadplegen van dit jaarboek te vergroten. U kunt overigens de films ook bekijken via de website van het Tongerlohuys.

Namens de redactie,

Joss Hopstaken

8

Gebruik layar

Als u bij een afbeelding dit symbooltje tegenkomt kunt u via layar extra informatie bekijken. Dit werkt op de volgende wijze: Allereerst dient u de Layar app te downloaden. Vervolgens opent u de Layar app en klikt op het scanicoon links naast de zoekbalk. Dan houdt u uw smartphone of tablet boven de afbeelding en scant u de hele pagina. klik op de scanknop onderin het scherm. Ten slotte opent zich dan de digitale laag vanzelf.

1 Jaak Jansen, 'Filip Lammekens en zijn sacramentstoren (1536-1544) herontdekt in de abdij van Tongerlo', *Taxandria, Jaarboek van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring*